

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра терапевтичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
декан стоматологічного факультету

д.мед.н., проф. Костенко Є.Я.

«29» *серпня* 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Пародонтологія»

Клінічний курс

для студентів 5 курсу / IX семестр /

Рівень вищої освіти	Магістр
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	221 «Стоматологія»
Предметна спеціальність	«Терапевтична стоматологія»
(Спеціалізація)	
Освітня програма	«Стоматологія»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська, англійська

Ужгород - 2022

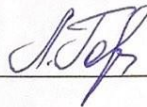
Робоча програма навчальної дисципліни «Пародонтологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» предметної спеціальності (спеціалізації) «Терапевтична стоматологія» освітньої програми «Стоматологія».

Розробники: зав. кафедри терапевтичної стоматології к.мед.н., доц. Горзов Л.Ф., проф. кафедри терапевтичної стоматології проф. Кулигіна В.М., ст. викл. Глеба Л.А., ст. викл. Богдан О.М., ст. викл. Білінський О.Я.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *терапевтичної стоматології*

протокол № 7 від «15» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

доц. Горзов Л.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету

протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії

проф. Клітинська О.В.

© Горзов Л.Ф., 2022р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2022р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	
Кількість кредитів ЄКТС – 7	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 210	5-й	
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи студента – 160	9-й	10-й
	Лекції:	
	0	0
	Практичні (семінарські):	
	50	0
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	0	0
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	160	0

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення клінічного курсу «Пародонтологія» для 5 року навчання на стоматологічному факультеті є засвоєння студентами - майбутніми лікарями-стоматологами класифікацій, етіології та патогенезу запально-дистрофічних і дистрофічних захворювань пародонта, особливостей клінічних і додаткових методів обстеження пародонтологічних хворих; клініки, лікування та профілактики захворювань пародонту.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

2. *інтегральна:*

Здатність клінічно мислити, вміти діагностувати, диференціювати та лікування захворювання зубів. Використовувати сучасні методи для лікування.

3. *загальні (ЗК):*

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу з метою виявлення педагогічних проблем і виробляти рішення щодо їх усунення (ЗК-1);
- здатність застосовувати знання на практиці (ЗК-2);
- уміння працювати із сучасною технікою (ЗК-3);
- здатність до опанування новими знаннями та продовження професійного розвитку (ЗК-4);
- уміння спілкуватися, включаючи усну та письмову комунікацію українською та принаймні однією із іноземних мов (ЗК-5);
- уміння організувати власну діяльність та ефективно управляти часом (ЗК-6);
- знання та розуміння з предметної області у професії викладача математики та інформатики (ЗК-7);
- здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі (ЗК-8);
- набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування стоматологічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті (ЗК-9);
- здатність до міжособистісного спілкування, здатність до самокритики, навички роботи в команді (ЗК-10);
- навички планування та управління часом (ЗК-11);
- уміння і здатність до прийняття рішень (ЗК-12);
- дотримання етичних принципів, здатність цінувати різноманіття та мультикультурність (ЗК-13);
- здатність до критичного мислення, навички обдумування (ЗК-14).

4. *фахові (спеціальні, предметні):*

- здатність ефективно працювати в областях педагогіки, психології, математики та інформатики (ФК-1);
- здатність працювати з інформацією і знаннями з освітніх проблем (ФК-2);
- працювати з колегами, учнями, практикантами, стажистами, іншими колегами та партнерами в медицині, що включає в себе здатність аналізувати складні ситуації, що стосуються лікування хворих (ФК-3);
- робота із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і широкому глобальному рівнях, включаючи розвиток відповідних професійних цінностей і здатності осмислювати результати навчання (ФК-4);
- здатність демонструвати глибокі знання з терапевтичної стоматології (ФК-5);
- здатність правильно поставити діагноз та провести лікування пацієнтів (ФК-6);
- здатність демонструвати на фантомах вміння застосовувати основний стоматологічний інструментарій, матеріали та використовувати стоматологічне обладнання в терапевтичній стоматології (ФК-7);
- здатність демонструвати на фантомах виконання стоматологічних маніпуляцій при лікуванні зубів (ФК-8)

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Пародонтологія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

анатомія людини;
гістологія, ембріологія та цитологія,
патологічна анатомія,
вірусологія та імунологія,
біологічна та біоорганічна хімія,
клінічна фармакологія,
мікробіологія,
терапевтична стоматологія 4-й курс.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Пародонтологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знання: – основи наукових досліджень, методики лікування основних стоматологічних захворювань; – методики роботи з колективом; – навички критичного мислення, розрізнення оціночних та емпіричних тез; – навички логічного, послідовного й аргументованого викладу думки; – навички самонавчання та самоорганізації; – навички усної та письмової комунікації українською та англійською мовами.	ПРН-1 ПРН-1.1 ПРН-1.2 ПРН-1.3 ПРН-1.4 ПРН-1.5 ПРН-1.6
Когнітивні уміння та навички з предметної області: – вирішувати завдання, що відповідають його кваліфікації, зазначеної у освітньому стандарті; – вміти стимулювати пацієнтів на лікування з урахуванням психолого-педагогічних вимог; – вміти аналізувати власну діяльність, з метою її удосконалення та підвищення своєї кваліфікації; – володіти основними поняттями в терапевтичній стоматології;	ПРН-2 ПРН-2.1 ПРН-2.2 ПРН-2.3 ПРН-2.4
Практичні навички з предметної області, здатності: – систематично підвищувати свою професійну майстерність; – використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання; – здатність використовувати інноваційні методики лікування.	ПРН-3 ПРН-3.1 ПРН-3.2 ПРН-3.3

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни **«Пародонтологія»**:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
4. Володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.	ПРН-4
5. Вміння застосовувати основний стоматологічний інструментарій, матеріали та стоматологічне обладнання в терапевтичній стоматології.	ПРН-5
6. Знання: - анатомія, гістологія, фізіологія пародонту, захисні механізми; - класифікація хвороб пародонту, позитивні якості та недоліки; - особливості клінічного обстеження хворих з патологією тканин пародонту; - індексна оцінка стану тканин пародонту: гігієнічні індекси – Федорова-Володкіної та Green-Vermillion, гінгівальні індекси – проба Шиллера-Писарева, індекс гінгівіту Silness-Loe, індекс РМА (в модифікації Parma); - індексна оцінка стану тканин пародонту: пародонтальні індекси – індекс ІІ (за Russel), індекс СРІТN, індекс КІІ (за П.А. Леусом); - функціональні методи діагностики хворих з патологією тканин пародонту (стоматоскопія, капіляроскопія, проба В.І. Кулаженко, реопародонтографія); - Rtg-діагностика хворих з патологією тканин пародонту - лабораторні методи обстеження хворих з патологією тканин пародонту; - етіологія, патогенез запальних захворювань пародонту; - папіліт: класифікація, клініка, діагностика, лікування та профілактика; - гінгівіт: класифікація, клініка, діагностика, лікування та профілактика; - локалізований пародонтит: клініка, діагностика, лікування та профілактика; - етіологія і патогенез дистрофічно-запальних захворювань пародонту - генералізований пародонтит: класифікація, клініка, діагностика, лікування та профілактика; - складання плану лікування пародонтологічного хворого; - терапевтичні місцеві втручання; - хірургічні методи лікування; - ортопедичні методи лікування; - ортодонтичні методи лікування; - фізіотерапевтичні методи лікування; - профілактика захворювань тканин пародонту; - диспансеризація хворих із захворюваннями тканин пародонту.	ПРН-6 ПРН-6.1 ПРН-6.2 ПРН-6.3 ПРН-6.4 ПРН-6.5 ПРН-6.6 ПРН-6.7 ПРН-6.8 ПРН-6.9 ПРН-6.10 ПРН-6.11 ПРН-6.12 ПРН-6.13 ПРН-6.14 ПРН-6.15 ПРН-6.16 ПРН-6.17 ПРН-6.18 ПРН-6.19 ПРН-6.20 ПРН-6.21 ПРН-6.22 ПРН-6.23
7. Виконання практичних навичок: - застосування суб'єктивних методів обстеження пародонтологічного хворого; - клінічне обстеження хворого з патологією тканин пародонта; - правильне оформлення історії хвороби, складання плану обстеження та лікування хворого; - оцінка глибини присінку рота і сили прикріплення вуздечок губ; - вимірювання глибини зубоясної борозни та клінічних кишень за допомогою градуйованого зонда; - вимірювання ступеня рухомості зубів за Ентіним; - проведення проби шиллера-Писарева; - проведення вакуумної проби В.І Кулаженко; - визначення наявності гнійного вмісту зубоясних кишень за допомогою бензидинової проби;	ПРН-7 ПРН-7.1 ПРН-7.2 ПРН-7.3 ПРН-7.4 ПРН-7.5 ПРН-7.6 ПРН-7.7 ПРН-7.8 ПРН-7.9

- визначення наявності ерозуювання епітелію клінічних кишень за допомогою проби Парма;	ПРН-7.10
- визначення наявності кровоточивості ясен за Т.Ф Виноградовою;	ПРН-7.11
- визначення рН вмісту клінічних кишень;	ПРН-7.12
- проведення індексної оцінки ступеню запалення ясен одним із індексів;	ПРН-7.13
- визначення стану гігієни ротової порожнини за допомогою індексу Грін-Вермільона;	ПРН-7.14
- оцінка необхідності та обсягу лікувальних заходів за допомогою комунального індексу CPI;	ПРН-7.15
- аналіз рентгенограми пародонта;	ПРН-7.16
- проведення професійної гігієни порожнини рота;	ПРН-7.17
- надання рекомендацій щодо гігієни порожнини рота;	ПРН-7.16
- проведення інтрадентарного електрофорезу, вакуум-масажу;	ПРН-7.17
- виконання розтину пародонтального абсцесу;	
- на основі даних суб'єктивного та об'єктивного клінічного і додаткових методів дослідження, формулювання клінічного діагнозу;	ПРН-7.18
- проведення кюретажу пародонтальних кишень;	ПРН-7.19
- володіння формами та методами санітарно-просвітницької роботи.	ПРН-7.20

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1. індивідуальна теоретична співбесіда (опитування) ;
2. тестовий контроль відповідно до етапів заняття (II-III рівнів) ;
3. вирішення типових задач відповідно до етапів заняття (II-III рівнів складності) ;
4. контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок підсумкового етапу заняття :
 - індивідуальний контроль навичок та їх результатів ;
 - аналіз та оцінка результатів клінічної роботи ;
5. контроль підсумків ;
6. поточний контроль ;
7. залік ;

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

1. **вербальні**, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
2. **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
3. **практичні** для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (різні види стоматологічних маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт (ліпка з пластиліну, різьблення з пластичних мас тощо);
4. **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
5. **інноваційні методи навчання**: ділова гра, кейс-метод.
6. **заохочення** за наукові публікації або призові місця за участь у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, студентських конференціях тощо.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і які не входять до структури практичного заняття.

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу або теоретична співбесіда.
2. Письмовий теоретичний контроль.

Практичні навички та вміння:

3. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма модульного контролю:

Модульний контроль (МК) проводиться на заключному практичному занятті модулю (за розкладом). МК складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (практичні заняття) з дисципліни «Пародонтологія» та за умови набору мінімальної кількості балів за поточну успішність (не менше 36, що відповідає за національною шкалою оцінці «3»).

Теоретичні знання:

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Письмове вирішення тестових завдань.
3. Письмовий теоретичний контроль.

Практичні навички та вміння:

4. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом. Складається студентом за умови відсутності академічної заборгованості (лекції та практичні заняття) з дисципліни «Пародонтологія».

Теоретичні знання та практичні навички:

1. Письмове вирішення тестових завдань.
2. Індивідуальне усне опитування теоретичного матеріалу.
3. Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного **модуля (залікового кредиту) – 100**, в тому числі за **поточну навчальну діяльність – 60** балів, за результатами **модульного підсумкового контролю – 40 балів**. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою, які потім конвертуються в бали залежно від кількості тем у модулі таким чином:

Традиційна оцінка	Конвертація в бали
	Модуль № 1
“5”	2
“4”	1,6
“3”	1,2
“2”	0
Кількість тем в модулі	25

Вага кожної теми в межах одного модуля має бути однаковою.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи

Кількість балів за індивідуальну самостійну роботу студента (ІСРС) вираховується як різниця між максимальною кількістю балів за поточну навчальну діяльність (60 балів) і максимальною кількістю балів за поточну успішність студента при засвоєнні тем модуля. Бали за ІСРС нараховуються при успішному її захисті.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота													T25 Модульний контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	ICPC		
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля I, вираховується шляхом множення кількості балів (2), що відповідають оцінці “5” на кількість тем (25) і становить **50** балів.

За **ICPC** (індивідуальну самостійну роботу студента, що включає підготовку огляду наукової літератури, написання схем, навчальних таблиць, розв’язування ситуаційних задач) при успішному її захисті студенту нараховується ще додатково 10 балів.

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент при вивченні модуля I становить **60 (50+10)** балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля I є **критерієм допуску** до модульного підсумкового контролю, вираховується шляхом множення кількості балів (1,2), що відповідають оцінці “3” на кількість тем у модулі (25) та додавання балів (6), що відповідають оцінці “3” за ICPC, і становить **36** балів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	25	50
Індивідуальна самостійна робота студента (ICPC)	1	10
Модульна контрольна робота	1	40
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Форми модульного контролю	Конвертація у бали традиційних оцінок			
	«5»	«4»	«3»	«2»
Усне опитування/ письмовий теоретичний контроль	30 - 27	26 - 22	21 - 18	0
Письмове тестування	10 - 9	8 - 7	7 - 6	0
	40 - 36	35 - 29	28 - 24	0

Таким чином **максимальна кількість** балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить **40** балів, що відповідає оцінці «5».

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу становить **24** бали, що в свою чергу відповідає оцінці «3»

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка за підсумковий семестровий контроль визначається як середнє арифметичне отриманих балів за модулі.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною)

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Відсоток студентів визначається на виборці студентів даного курсу в межах відповідної спеціальності.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Конвертація рейтингового балу у шкалу успішності ECTS

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для диф. заліку, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Примітка: за звичайний (недиференційований) залік національна оцінка “зараховано” відповідає оцінці від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою, а оцінка “не зараховано” - від 35 до 59 балів.

Оцінка з дисципліни **FX ("2")** виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка **F ("1")** виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий модульний контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю, але не більше 2-х разів, під час зимових канікул та протягом 2-х додаткових тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля або не набрали за поточну навчальну діяльність з модуля мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

Оцінка «ВІДМІННО»

виставляється студенту, який володіє глибокими та систематичними знаннями по пропедевтиці терапевтичної стоматології у відповідності з навчальною програмою, засвоїв основну, додаткову літературу та лекційний курс. Студент, що претендує на відмінну оцінку мусить розуміти клінічне та практичне значення пропедевтики терапевтичної стоматології, її зв'язок з іншими медичними дисциплінами. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, знає хід та послідовність самостійної роботи для виконання практичного завдання, виявляє елементи творчого мислення. Студент обов'язково повинен знати принципи фантомного курсу, передбачених програмою згідно переліку «практичних навичок».

Оцінку «ДОБРЕ»

заслуговує студент, що повністю володіє програмним матеріалом, засвоїв основну навчальну літературу, лекційний курс та практичні заняття, може самостійно виконати мінімум практичних навичок.

Оцінку «ЗАДОВІЛЬНО»

заслуговує студент, який знає лише основи програмного матеріалу в об'ємі, достатньому для подальшого навчання на стоматологічному факультеті та для виконання роботи по професії лікаря-стоматолога. Студент зазнає труднощів при виконанні практичної роботи і не в повному обсязі оволодіває необхідними практичними навичками. Під час модульного контролю допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача.

Оцінка «НЕЗАДОВІЛЬНО»

виставляється студенту, що має суттєві прогалини у знаннях програмного матеріалу, не володіє потрібними практичними навичками. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не придатні продовжити навчання на стоматологічному факультеті та виконувати свої професійні обов'язки без додаткового засвоєння пропедевтики терапевтичної стоматології.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

IX семестр

7 кредитів (210 год)

Тема 1. Поняття пародонтології. Організація пародонтологічної допомоги хворим. Будова та функції пародонта.

Тема 2. Класифікації хвороб пародонта (М.Ф. Данилевського, 1994; МКХ-10, 1998; Міжнародна класифікація EFP і AAP, 2017). Позитивні якості та недоліки.

Тема 3. Клінічні методи обстеження пацієнтів із хворобами пародонта. Індексна оцінка стану пародонта та гігієни порожнини рота.

Тема 4. Функціональні методи обстеження пацієнтів із хворобами пародонта. Рентгенологічна діагностика хвороб пародонта. Лабораторні методи обстеження пародонтологічних хворих.

Тема 5. *Контроль засвоєння змістовного модуля № 1*

Тема 6. Етіологія і патогенез запальних хвороб пародонта. Місцеві хвороботворні фактори, механізм їх впливу.

Тема 7. Папіліт. Класифікація М.Ф. Данилевського, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Клініка, діагностика катарального гінгівіту.

Тема 8. Клініка, діагностика гіпертрофічного та виразково-некротичного гінгівітів.

Тема 9. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика локалізованого пародонтиту.

Тема 10. Етіологія і патогенез дистрофічно-запальних та дистрофічних хвороб пародонта. Роль місцевих та загальних хвороботворних факторів. Наукові внески вітчизняних вчених у дослідженні етіології і патогенезу хвороб пародонта. Механізми утворення ясенної та пародонтальної кишень.

Тема 11. Клінічні прояви генералізованого пародонтиту. Рентгенологічне, функціональне та лабораторне обстеження хворих на генералізований пародонтит.

Тема 12. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика пародонтозу.

Тема 13. Клініка, діагностика прогресуючих ідіопатичних хвороб пародонта, періімплантатного мукозиту, періімплантиту.

Тема 14. *Контроль засвоєння змістовного модуля № 2*

Тема 15. Загальні принципи та фази лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Складання плану лікування.

Тема 16. Професійна гігієна порожнини рота, її складові, професійні засоби гігієни порожнини рота.

Тема 17. Ручний спосіб видалення зубних відкладень. Перелік інструментів, правила роботи. Переваги, недоліки.

Тема 18. Апаратні, хімічний та комбінований способи видалення зубних відкладень. Правила роботи апаратами, протипоказання, переваги, недоліки.

Тема 19. Місцеве медикаментозне лікування хвороб пародонта, групи препаратів, способи застосування, показання.

Тема 20. Хірургічні методи лікування хвороб пародонта (гінгівальні, мукогінгівальні, остеомукогінгівальні, естетичні, регенеративні операції). Ортопедичні та ортодонтичні втручання при хворобах пародонта.

Тема 21. Загальне медикаментозне лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Показання, групи препаратів, схеми лікування, виписування рецептів лікарських засобів. Дієтотерапія у пацієнтів із хворобами пародонта.

Тема 22. Особливості лікування пацієнтів із хворобами пародонта на тлі хвороб внутрішніх органів. Підтримуюча терапія хворих на генералізований пародонтит, пародонтоз.

Тема 23. Профілактика захворювань пародонта. Етіологічні та патогенетичні підходи до профілактики, різновиди, форми організації, способи профілактики. Роль засобів професійної та індивідуальної гігієни в профілактиці хвороб пародонта.

Тема 24. Диспансеризація осіб із захворюваннями пародонта. Етапи, документація, оцінка ефективності диспансеризації.

Тема 25. Підсумковий контроль модуля 1

6.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання:				
	Усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна, самостійна робота
ІХ-й семестр					
Модуль 1					
Тема 1. Поняття пародонтології. Організація пародонтологічної допомоги хворим. Будова та функції пародонта.			2	0	0
Тема 2. Класифікації хвороб пародонта (М.Ф. Данилевського, 1994; МКХ-10, 1998; Міжнародна класифікація EFP і AAP, 2017). Позитивні якості та недоліки.			2	0	7
Тема 3. Клінічні методи обстеження пацієнтів із хворобами пародонта. Індексна оцінка стану пародонта та гігієни порожнини рота.			2	0	7
Тема 4. Функціональні методи обстеження пацієнтів із хворобами пародонта. Рентгенологічна діагностика хвороб пародонта. Лабораторні методи обстеження пародонтологічних хворих.			2	0	7
Тема 5. <i>Контроль засвоєння змістовного модуля № 1</i>			2	0	2
Тема 6. Етіологія і патогенез запальних хвороб пародонта. Місцеві хвороботворні фактори, механізм їх впливу.			2	0	7
Тема 7. Папіліт. Класифікація М.Ф. Данилевського, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Клініка, діагностика катарального гінгівіту.			2	0	7
Тема 8. Клініка, діагностика гіпертрофічного та виразково-некротичного гінгівітів.			2	0	7
Тема 9. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика локалізованого пародонтиту.			2	0	7
Тема 10. Етіологія і патогенез дистрофічно-запальних та дистрофічних хороб пародонта. Роль місцевих та загальних хвороботворних			2	0	7

факторів. Наукові внески вітчизняних вчених у дослідженні етіології і патогенезу хвороб пародонта. Механізми утворення ясенної та пародонтальної кишень.					
Тема 11. Клінічні прояви генералізованого пародонтиту. Рентгенологічне, функціональне та лабораторне обстеження хворих на генералізований пародонтит.			2	0	7
Тема 12. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика пародонтозу.			2	0	7
Тема 13. Клініка, діагностика прогресуючих ідіопатичних хвороб пародонта, періімплантатного мукозиту, періімплантиту.			2	0	7
Тема 14. <i>Контроль засвоєння змістовного модуля № 2</i>			2	0	2
Тема 15. Загальні принципи та фази лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Складання плану лікування.			2	0	7
Тема 16. Професійна гігієна порожнини рота, її складові, професійні засоби гігієни порожнини рота.			2	0	7
Тема 17. Ручний спосіб видалення зубних відкладень. Перелік інструментів, правила роботи. Переваги, недоліки.			2	0	7
Тема 18. Апаратні, хімічний та комбінований способи видалення зубних відкладень. Правила роботи апаратами, протипоказання, переваги, недоліки.			2	0	7
Тема 19. Місцеве медикаментозне лікування хвороб пародонта, групи препаратів, способи застосування, показання.			2	0	7
Тема 20. Хірургічні методи лікування хвороб пародонта (гінгівальні, мукогінгівальні, остеомукогінгівальні, естетичні, регенеративні операції). Ортопедичні та ортодонтичні втручання при хворобах пародонта.			2	0	7
Тема 21. Загальне медикаментозне лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Показання, групи препаратів, схеми лікування, виписування рецептів лікарських засобів. Дієтотерапія у пацієнтів із хворобами пародонта.			2	0	7
Тема 22. Особливості лікування пацієнтів із хворобами пародонта на тлі хвороб внутрішніх органів. Підтримуюча терапія хворих на генералізований пародонтит, пародонтоз.			2	0	7
Тема 23. Профілактика захворювань пародонта. Етіологічні та патогенетичні підходи до профілактики, різновиди, форми організації, способи профілактики. Роль засобів професійної та індивідуальної гігієни в профілактиці хвороб пародонта.			2	0	7

Тема 24. Диспансеризація осіб із захворюваннями пародонта. Етапи, документація, оцінка ефективності диспансеризації.			2	0	7
Тема 25. Підсумковий контроль модуля 1			2	0	2
Разом за модуль		0	50	0	
Разом за семестр		0	50	0	
Усього годин		0	50	0	160

6.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

«Пародонтологія» 5 курс

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
Модуль 1.		
1	Тема 1. Поняття пародонтології. Організація пародонтологічної допомоги хворим. Будова та функції пародонта.	2
2	Тема 2. Класифікації хвороб пародонта (М.Ф. Данилевського, 1994; МКХ-10, 1998; Міжнародна класифікація EFP і AAP, 2017). Позитивні якості та недоліки.	2
3	Тема 3. Клінічні методи обстеження пацієнтів із хворобами пародонта. Індексна оцінка стану пародонта та гігієни порожнини рота.	2
4	Тема 4. Функціональні методи обстеження пацієнтів із хворобами пародонта. Рентгенологічна діагностика хвороб пародонта. Лабораторні методи обстеження пародонтологічних хворих.	2
5	Тема 5. <i>Контроль засвоєння змістовного модуля № 1</i>	2
6	Тема 6. Етіологія і патогенез запальних хвороб пародонта. Місцеві хвороботворні фактори, механізм їх впливу.	2
7	Тема 7. Папіліт. Класифікація М.Ф. Данилевського, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Клініка, діагностика катарального гінгівіту.	2
8	Тема 8. Клініка, діагностика гіпертрофічного та виразково-некротичного гінгівітів.	2
9	Тема 9. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика локалізованого пародонтиту.	2
10	Тема 10. Етіологія і патогенез дистрофічно-запальних та дистрофічних хвороб пародонта. Роль місцевих та загальних хвороботворних факторів. Наукові внески вітчизняних вчених у дослідженні етіології і патогенезу хвороб пародонта. Механізми утворення ясенної та пародонтальної кишень.	2
11	Тема 11. Клінічні прояви генералізованого пародонтиту. Рентгенологічне, функціональне та лабораторне обстеження хворих на генералізований пародонтит.	2
12	Тема 12. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика пародонтозу.	2
13	Тема 13. Клініка, діагностика прогресуючих ідіопатичних хвороб пародонта, періімплантатного мукозиту, періімплантиту.	2

14	Тема 14. <i>Контроль засвоєння змістовного модуля № 2</i>	2
15	Тема 15. Загальні принципи та фази лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Складання плану лікування.	2
16	Тема 16. Професійна гігієна порожнини рота, її складові, професійні засоби гігієни порожнини рота.	2
17	Тема 17. Ручний спосіб видалення зубних відкладень. Перелік інструментів, правила роботи. Переваги, недоліки.	2
18	Тема 18. Апаратні, хімічний та комбінований способи видалення зубних відкладень. Правила роботи апаратами, протипоказання, переваги, недоліки.	2
19	Тема 19. Місцеве медикаментозне лікування хвороб пародонта, групи препаратів, способи застосування, показання.	2
20	Тема 20. Хірургічні методи лікування хвороб пародонта (гінгівальні, мукогінгівальні, остеомукогінгівальні, естетичні, регенеративні операції). Ортопедичні та ортодонтичні втручання при хворобах пародонта.	2
21	Тема 21. Загальне медикаментозне лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Показання, групи препаратів, схеми лікування, виписування рецептів лікарських засобів. Дієтотерапія у пацієнтів із хворобами пародонта.	2
22	Тема 22. Особливості лікування пацієнтів із хворобами пародонта на тлі хвороб внутрішніх органів. Підтримуюча терапія хворих на генералізований пародонтит, пародонтоз.	2
23	Тема 23. Профілактика захворювань пародонта. Етіологічні та патогенетичні підходи до профілактики, різновиди, форми організації, способи профілактики. Роль засобів професійної та індивідуальної гігієни в профілактиці хвороб пародонта.	2
24	Тема 24. Диспансеризація осіб із захворюваннями пародонта. Етапи, документація, оцінка ефективності диспансеризації.	2
25	Тема 25. <i>Підсумковий контроль модуля 1</i>	2
	<i>Всього за X семестр</i>	<i>50</i>
<i>Разом</i>		<i>50</i>

6.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
IX Семестр		
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
	2.1.	
	2.2.	
	2.3.	
	2.4.	
	2.5.	
	2.6.	
3.	Індивідуальна СРС – огляд навчально-методичної літератури, написання рефератів, проведення наукових досліджень, написання історії хвороби пацієнта	
4.	Підготовка до підсумкового контролю модулів	
	Разом	160

6.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

- а) використання орієнтовних карт, для організації самостійної роботи з метою :
 - 1. оволодіння індивідуальними прийомами переробки великих обсягів інформації з терапевтичної стоматології ;
 - 2. опанування універсальними прийомами структурування матеріалу ;
 - 3. визначення логічних зв'язків між елементами теоретичної інформації;
 - 4. орієнтування на конкретні форми фіксації результатів.
- б) самостійний пошук нових невідомих даних про методи препарування твердих тканин зуба.
- в) використання експериментальних лабораторних методів дослідження з матеріалознавства в терапевтичній стоматології.
- г) науково-дослідна робота студента.

" ПАРОДОНТОЛОГІЯ" 5 курс
ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ЗАЛІКУ

1. Клінічна гістологія слизової оболонки ясен.
2. Клінічна гістологія сполучнотканинної основи ясен.
3. Структура зубо-ясенного з'єднання.
4. Клінічне значення зубо-ясенного з'єднання і ясенної рідини.
5. Морфо-рентгенологічна характеристика кісткової тканини альвеолярного паростка.
6. Морфологічна характеристика цементу. Емалево-цементна границя.
7. Функції пародонта.
8. Клінічна гістологія періодонту.
9. Зубний наліт. Механізм утворення. Функціональне значення.
10. Зубний камінь. Утворення. Вплив на тканини пародонту.
11. Ясенна рідина. Механізм утворення. Функціональне значення.
12. Мікроорганізми порожнини рота в нормі. Заміна їх складу під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів.
13. Слина, як біологічне середовище порожнини рота. Хімічний склад слини, його зміна під впливом екзо- та ендогенних факторів.
14. Поверхневі утворення на зубах (кутикула, пелікула). Механізм утворення. Структура кутикули, пелікули.
15. Клінічні методи діагностики захворювань пародонту.
16. Лабораторні методи діагностики захворювань пародонту.
17. Клінічне значення рентгенологічного дослідження хвороб пародонту.
18. Роль місцевих факторів в патогенезі запальних хвороб пародонту.
19. Роль дефіциту вітамінів в патогенезі запальних хвороб пародонту.
20. Значення порушень мікро циркуляції тканин пародонта в патогенезі запальних хвороб пародонту.
21. Значення імунних порушень в патогенезі хвороб пародонту.
22. Класифікація захворювань пародонту (М.Ф.Данилевський, І.С. Машенко, МКХ-10). Позитивні якості та недоліки.
23. Поширення захворювань пародонту серед різних груп населення. Визначення інтенсивності ураження пародонту за Расселем (ПІ), КПІ, індексом ВООЗ.
24. Патогенетичний зв'язок захворювань пародонту з патологією нервової, серцево-судинної, ендокринної та імунної систем.
25. Сучасна уява про етіологію та патогенез захворювань пародонту. Роль місцевих та загальних факторів.
26. Критерії оцінки стану пародонта. Гігієнічні та пародонтальні індекси (Федорова-Володкіної, Грін-Вермільона, ПІ, РМА, КПІ, СРІТН).
27. Основні та допоміжні методи діагностики захворювань пародонту.
28. Папіліт. Різновиди. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
29. Катаральний гінгівіт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
30. Гіпертрофічний гінгівіт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
31. Виразково-некротичний гінгівіт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.

32. Лікарські засоби та їх застосування для лікування гінгівіту.
33. Пародонтит. Клініка, діагностика, лікування.
34. Кюретаж пародонтальних кишень. Різновиди. Методика проведення. Застосування лікарських речовин.
35. Пародонтоз. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
36. Загальне лікування пародонтиту. Показання. Вибір лікарських препаратів.
37. Фізичні методи лікування захворювань пародонту. Показання, протипоказання, методика(бальнеотерапія, масаж, електролікування, магніто- та лазеротерапія).
38. Методика видалення зубних відкладень.
39. Основні методи етіотропної терапії при запальних процесах пародонту.
40. Світлолікування при хворобах пародонту. Види, механізм, показання, методи лікування.
41. Електролікування при хворобах пародонту. Види, механізм, показання, методика лікування.
42. Масаж при лікуванні хвороб пародонту. Види масажу, механізм дії, показання.
43. Лікування хвороб пародонту температурними факторами. Кріотерапія.
44. Бальнеотерапія при лікуванні захворювань пародонту. Види, механізм дії, показання, методика лікування.
45. Профілактика захворювань пародонту.
46. Етапи та критерії диспансеризації при хворобах пародонту.

" ПАРОДОНТОЛОГІЯ " 5 курс
ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯКИМИ ПОВИННІ
ВОЛОДІТИ СТУДЕНТИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ 5 – ГО КУРСУ ЗГІДНО
ОСВІТНЬО – КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Скласти схему обстеження пародонтологічного хворого.
2. Застосувати суб'єктивні методи обстеження пародонтологічного хворого.
3. Дати оцінку загального стану хворого.
4. Провести зовнішньолицеве обстеження хворого.
5. Провести внутрішньоротовий огляд хворого.
6. Оцінити глибину присінку рота і силу прикріплення вуздечок губ.
7. Виміряти глибину зубоясенної борозни та клінічних кишень за допомогою градуйованого зонда.
8. Виміряти ступінь рухомості зубів за Ентіним.
9. Оцінити характер прикусу.
10. Провести пробу шиллера-Писарева.
11. Провести вакуумну проби В.І Кулаженко.
12. Визначити наявність гнійного вмісту зубояснених кишень за допомогою бензидинової проби.

13. Визначити наявність ерозуювання епітелію клінічних кишень за допомогою проби Парма.
14. Визначити наявність кровоточивості ясен за Т.Ф. Виноградовою.
15. Визначити рН вмісту клінічних кишень.
16. Визначити наявність травматичної оклюзії за допомогою оклюдограми.
17. Визначити кількість ясенної рідини за допомогою оклюдограми.
18. Провести індексну оцінку ступеню запалення ясен одним із адекватних індексів.
19. Визначити ступінь деструкції пародонту одним із адекватних індексів.
20. Визначити стан гігієни ротової порожнини за допомогою індексу Грін-Вермільона.
21. Оцінити необхідність та обсяг лікувальних заходів за допомогою комуніального індексу СРІ.
22. Оцінити необхідність та обсяг лікувальних заходів за допомогою комуніального індексу СРІ.
23. Оцінити стан кісткової основи щелеп за допомогою ортопантограми, панорамної або прицільної рентгенограми.
24. Описати зміни на рентгенограмі, характерні для хронічного генералізованого пародонтиту:
 - початкового ступеню розвитку;
 - 1 ступень розвитку;
 - 2 ступень розвитку;
 - 3 ступень розвитку;
25. Описати зміни на рентгенограмі при хронічному перебігу обмеженого пародонтиту.
26. Описати рентгенографічні зміни при пародонтозі.
27. Вирахувати індекси фукса на панорамній рентгенограмі щелеп хворого з хронічним перебігом пародонтиту 2 ступеню розвитку патологічного процесу.
28. Дати порівняльну характеристику вікових змін коміркового відростку щелеп зі змінами при хронічному перебігу генералізованого пародонтиту легкого ступеню розвитку.
29. Описати ортопантограму кісткової основи щелеп хворого з пародонтозом 1 ступеню розвитку патологічного процесу.
30. Оцінити результати проби М.Я. Ясиновського.
31. Оцінити результати моноцитограми.
32. Обстежити стан лімфатичних вузлів щелепно-лицевої ділянки.
33. Оцінити стан периферійних гілок трійчастого нерва в точках їх виходу.
34. Оцінити клінічний стан червоної облямівки та куточків рота.
35. Оцінити стан слизової оболонки присінку та власне порожнини рота.
36. Оцінити стан слизової оболонки язика.
37. Оцінити положення, форму, колір, відсутність або зверхкомплектність зубів.
38. Оцінити результати мікробіологічного дослідження вмісту пародонтальних кишень.
39. Провести пробу, що визначає насиченість слизової оболонки рота аскорбіною кислотою.
40. Визначити функціональний стан сполучної тканини ясен за допомогою проби Р.Е. Кавецького у модифікації С.М. Базарової.
41. Оцінити результати дослідження:
 - фагоцитарної активності лейкоцитів крові;
 - кількості лізоциму слини;
 - імунограми.
42. Провести біопсію слизової оболонки ясен у стані гіпертрофії.
43. Провести диференційну діагностику хронічного генералізованого пародонтиту початкового ступеню розвитку з подібними захворюваннями.
44. Заповнити картку амбулаторного стоматологічного хворого з патологією пародонту.
45. На основі даних суб'єктивного та об'єктивного клінічного і додаткових методів дослідження, сформулювати клінічний діагноз.
46. Скласти план обстеження хворого з гострим катаральним гінгівітом, з призначенням досліджень згідно протоколу.
47. Скласти план обстеження хворого з хронічним катаральним гінгівітом з призначенням методів клінічного і додаткового методів обстеження згідно протоколу надання

- стоматологічної допомоги, таким хворим.
48. Скласти план обстеження хворого з гранулюючою формою гіпертрофічного гінгівіту згідно протоколу надання допомоги.
 49. Скласти план обстеження хворого з фіброзною формою гіпертрофічного гінгівіту згідно протоколу надання допомоги.
 50. Скласти план обстеження хворого з гострим виразковим гінгівітом згідно протоколу надання допомоги таким хворим.
 51. Скласти план обстеження хворого з хронічним виразковим гінгівітом згідно протоколу надання допомоги таким хворим.
 52. Скласти план обстеження хворого з локалізованими пародонтитом з вибором критеріїв діагностики згідно протоколу надання допомоги таким хворим.
 53. Скласти план обстеження хворого з генералізованим загостреним пародонтитом II ступеню згідно протоколу надання допомоги таким хворим.
 54. Скласти план обстеження хворого з пародонтозом I ступеню з вибором адекватних діагностичних критеріїв.
 55. Скласти план лікування хворого з катаральним гінгівітом.
 56. Скласти план лікування хворого з гранулюючою формою гіпертрофічного гінгівіту.
 57. Скласти план лікування хворого з фіброзною формою гіпертрофічного гінгівіту.
 58. Скласти план лікування хворого з гострим виразковим гінгівітом.
 59. Скласти план лікування хворого з хронічним виразковим гінгівітом.
 60. Скласти план лікування хворого з локалізованим пародонтом.
 61. Скласти план лікування хворого з генералізованим пародонтом.
 62. Скласти план лікування хворого з пародонтозом.
 63. Призначити місцеве і загальне медикаментозне лікування хронічного катарального гінгівіту.
 64. Надати рекомендації пацієнтам з хронічним катаральним гінгівітом.
 65. Скласти план диспансеризації пацієнта з хронічним катаральним гінгівітом.
 66. Призначити профілактичну програму для пацієнта з хронічним катаральним гінгівітом.
 67. Знати діагностичні критерії, що відповідають клініці гострого виразкового гінгівіту.
 68. Скласти план місцевого і загального лікування хворого з гострим виразковим гінгівітом.
 69. Вміти провести індексну оцінку стану тканин пародонту хворого з гранулюючою формою гіпертрофічного гінгівіту.
 70. Знати клінічні ознаки фіброзної форми гіпертрофічного гінгівіту за ступенями гіпертрофії.
 71. Вміти скласти схему лікування фіброзної форми гіпертрофічного гінгівіту.
 72. Знати клінічні прояви і рентгенологічні ознаки локалізованого пародонтиту, вміти їх описати у картці амбулаторного хворого.
 73. Скласти план місцевого та загального медикаментозного лікування локалізованого пародонтиту, призначити адекватні методи хірургічного, ортопедичного та фізіотерапевтичного лікування.
 74. Скласти план обстеження хворого на генералізований пародонт.
 75. Скласти загальну схему лікування генералізованого пародонтиту в залежності від ступеню розвитку захворювання.
 76. Виписати рецепти на медикаменти місцевої та загальної дії для хворого на генералізований пародонтит.
 77. Призначити адекватні хірургічні, ортопедичні, ортодонтичні методи лікування пародонтологічному хворому з генералізованим пародонтитом.
 78. Призначити адекватні фізіотерапевтичні методи лікування генералізованого пародонтиту в залежності від тяжкості захворювання.
 79. Передбачити можливі результати лікування парадонтологічних хворих.
 80. Скласти план диспансеризації хворого генералізованим пародонтитом в залежності від тяжкості захворювання.
 81. Вміти призначити профілактичні заходи у пацієнтів дитячого віку.
 82. Організовувати масові соціально-профілактичні заходи щодо захворювань пародонта.

83. Скласти план професійної гігієни для конкретного пародонтологічного хворого.
84. Скласти комплекс індивідуальних профілактичних заходів для хворого з патологією пародонту

6. PROGRAM OF THE COURSE

6.1 CONTENT OF THE COURSE

IX semester

7 credits (210 hours)

Topic 1. The concept of periodontology . Organization of periodontal care for patients. Structure and functions of the periodontium .

Topic 2. Classifications of periodontal diseases (MF Danilevsky, 1994; ICD-10, 1998; International Classification of EFP and AAP, 2017). Positive qualities and shortcomings.

Topic 3 . Clinical methods of examination of patients with periodontal diseases . Index assessment of periodontal condition and oral hygiene.

Topic 4. Functional methods of examination of patients with periodontal diseases . X-ray diagnosis of periodontal diseases . Laboratory methods of examination of periodontal patients.

Topic 5. *Control module № 1*

Topic6. Etiology and pathogenesis of inflammatory periodontal disease. Local pathogenic factors , the mechanism of their influence .

Topic7. Papillitis . Classification MF Danilevsky , clinic , diagnosis , treatment , prevention . Clinic , diagnosis of catarrhal gingivitis .

Topic 8. The clinic , diagnosis of hypertrophic and necrotizing ulcerative gingivitis .

Topic 9. Clinic , diagnosis and differential diagnosis of localized marginal periodontitis.

Topic10. Etiology and pathogenesis of dystrophic-inflammatory and degenerative periodontal diseases. The role of local and general pathogenic factors . Scientific contributions of domestic scientists in the study of the etiology and pathogenesis of periodontal disease. Mechanisms of formation of gingival and periodontal pockets .

Topic 11. Clinical manifestations of generalized marginal periodontitis . X- ray , functional and laboratory examination of patients with generalized marginal periodontitis .

Topic 12 . Clinic, diagnosis and differential diagnosis of parodontosis

Topic13. Clinical diagnosis of progressive idiopathic disease periodontal , mucositis , perimplantitis .

Topic 14. *Control module № 2*

Topic 15. General principles and phases of treatment of patients with periodontal disease .

Topic 16. Professional oral hygiene, its components, professional oral hygiene products.

Topic 17. Manual method of removing dental plaque . List of tools, rules of operation. Pros and cons.

Topic 18. Chemical and combined methods of removing dental plaque . Rules of operation of devices, contraindications, advantages, disadvantages.

Topic 19. Local drug treatment of periodontal disease , groups of drugs, methods of application, indications.

Topic20. Surgical methods of treatment of periodontal diseases (gingival , mucogingival , osteomucogingival , aesthetic, regenerative operations). Orthopedic and orthodontic treatment in periodontal diseases .

Topic21. General medical treatment of patients with periodontal disease . Indications, groups of drugs, treatment regimens, prescribing drugs . Diet therapy in patients with periodontal disease .

Topic 22. Features of treatment of patients with periodontal diseases on the background of diseases of internal organs. Supportive therapy for patients with generalized marginal periodontitis, parodontosis

Topic 23. Prevention of periodontal disease. Etiological and pathogenetic approaches to prevention, varieties, forms of organization, methods of prevention. The role of professional and individual hygiene in the prevention of periodontal disease.

Topic 24. Medical examination of persons with periodontal diseases. Stages, documentation, evaluation of the effectiveness of medical examination.

Topic 25. *Final control of the module 1*

6.2. STRUCTURE OF THE COURSE

Names of content modules and topics	Number of hours				
	Form of study:				
	T o t a l	including			
le ct ur es		pra cti cal (se mi nar)	lab ora tor y	Indi vidu al, inde pen dent wor k	
IX semester					
Module 1					
Topic 1. The concept of periodontology . Organization of periodontal care for patients . Structure and functions of the periodontium.			2	0	7
Topic 2. Classification of Diseases periodontal (NF Danilevsky, 1994, ICD-10, 1998; International Classification of EFP and AAP, 2017). Positive qualities and shortcomings.			2	0	7
Topic 3. Clinical methods of examination of patients with periodontal disease . Index assessment of periodontal condition and oral hygiene.			2	0	7
Topic 4. Functional methods of examination of patients with periodontal disease. X-ray diagnosis of periodontal disease. Laboratory methods of examination of periodontal patients .			2	0	7
Topic 5. Control module № 1			2	0	2
Topic 6. Etiology and pathogenesis of inflammatory periodontal disease. Local pathogenic factors , the mechanism of their influence .			2	0	7
Topic7. Papillitis . Classification MF Danilevsky , clinic , diagnosis , treatment , prevention . Clinic , diagnosis of catarrhal gingivitis .			2	0	7
Topic 8. Clinic , diagnosis of hypertrophic and necrotizing ulcerative gingivitis .			2	0	7
Topic 9. Clinic , diagnosis and differential diagnosis of localized marginal periodontitis.			2	0	7
Topic 10. Etiology and pathogenesis degenerative-inflammatory and degenerative periodontal diseases. The role			2	0	7

of local and general pathogenic factors . Scientific contributions of domestic scientists in the study of the etiology and pathogenesis of periodontal disease. Mechanisms of formation of gingival and periodontal pockets .					
Topic 1 1. Clinical manifestations of generalized marginal periodontitis . X- ray , functional and laboratory examination of patients with generalized marginal periodontitis .			2	0	7
Topic 1 2. Clinic, diagnosis and differential diagnosis of parodontosis.			2	0	7
Topic 1 3. Clinical diagnosis of progressive idiopathic periodontal disease , peryimplantomucositis , perimplantitis .			2	0	7
Topic 1 4 . <i>Control module № 2</i>			2	0	2
Topic 1 5. General principles and phases of treatment of patients with periodontal disease .			2	0	7
Topic 1 6. Professional oral hygiene, its components, professional oral hygiene products.			2	0	7
Topic 1 7. Manual method of removing dental plaque . List of tools, rules of operation. Pros and cons.			2	0	7
Topic 1 8. chemical and combined methods of removing dental plaque . Rules of operation of devices, contraindications, advantages, disadvantages.			2	0	7
Topic 1 9. Local drug treatment of periodontal disease , groups of drugs, methods of application, indications.			2	0	7
Topic 20. Surgical methods of treatment of periodontal diseases (gingival , mucogingival , osteomucogingival , aesthetic , regenerative operations). Orthopedic and orthodontic treatment in periodontal diseases.			2	0	7
Topic 21 . General drug treatment of patients with periodontal disease . Indications, groups of drugs, treatment regimens, prescribing drugs . Diet therapy in patients with periodontal disease .			2	0	7
Topic 22. Features of treatment of patients with periodontal diseases on the background of diseases of internal organs. Supportive therapy for patients with generalized marginal periodontitis , parodontosis.			2	0	7
Topic 23. Prevention of periodontal disease . Etiological and pathogenetic approaches to prevention, varieties, forms of organization, methods of prevention. The role of professional and individual hygiene in the prevention of periodontal disease .			2	0	7
Topic 24. Medical examination of persons with periodontal diseases . Stages, documentation, evaluation of the effectiveness of medical examination.			2	0	7
Topic 25. <i>Final control of the module 1</i>			2	0	2
Together for the module		0	50	0	
Together for the semester		0	50	0	

Total hours		0	50	0	160
--------------------	--	----------	-----------	----------	------------

6.3. TOPICS OF PRACTICAL (SEMINAR, LABORATORY) CLASSES

" Periodontology " 5th year

№ s / n	Name topics	Number hours
		daily
Module 1 .		
1	Topic 1. The concept of periodontology . Organization of periodontal care for patients . Structure and functions of the periodontium.	2
2	Topic 2. Classifications of periodontal diseases (MF Danilevsky, 1994; ICD-10, 1998; International Classification of EFP and AAP, 2017). Positive qualities and shortcomings.	2
3	Topic 3. Clinical methods of examination of patients with periodontal disease . Index assessment of periodontal condition and oral hygiene.	2
4	Topic 4. Functional methods of examination of patients with periodontal disease. X-ray diagnosis of periodontal disease. Laboratory methods of examination of periodontal patients .	2
5	Topic 5. <i>Control of assimilation of the content module № 1</i>	2
6	Topic 6. Etiology and pathogenesis of inflammatory periodontal disease. Local pathogenic factors , the mechanism of their influence .	2
7	Topic7. Papillitis . Classification MF Danilevsky , clinic , diagnosis , treatment , prevention . Clinic , diagnosis of catarrhal gingivitis .	2
8	Topic 8. Clinic , diagnosis of hypertrophic and necrotizing ulcerative gingivitis .	2
9	Topic 9. Clinic , diagnosis and differential diagnosis of localized marginal periodontitis.	2
10	Topic 10. Etiology and pathogenesis of degenerative-inflammatory and degenerative periodontal diseases. The role of local and general pathogenic factors . Scientific contributions of domestic scientists in the study of the etiology and pathogenesis of periodontal disease. Mechanisms of formation of gingival and periodontal pockets .	2
11	Topic 11. Clinical manifestations of generalized marginal periodontitis . X-ray , functional and laboratory examination of patients with generalized marginal periodontitis .	2

12	Topic 1 2. Clinic, diagnosis and differential diagnosis of parodontosis.	2
13	Topic1 3. Clinical diagnosis of progressive idiopathic periodontal diseases, peryimplantato mucositis , perimplantitis .	2
14	Topic 1 4 . <i>Control of assimilation of the content module № 2</i>	2
15	Topic 1 5. General principles and phases of treatment of patients with periodontal disease . Drawing up a treatment plan.	2
16	Topic 1 6. Professional oral hygiene, its components, professional oral hygiene products.	2
17	Topic 1 7. Manual method of removing dental plaque . List of tools, rules of operation. Pros and cons.	2
18	Topic 1 8. chemical and combined methods of removing dental plaque . Rules of operation of devices, contraindications, advantages, disadvantages.	2
19	Topic 1 9. Local drug treatment of periodontal disease , groups of drugs, methods of application, indications.	2
20	Topic 20. Surgical methods of treatment of periodontal diseases (gingival , mucogingival , osteomucogingival , aesthetic, regenerative operations). Orthopedic and orthodontic treatment in periodontal diseases .	2
21	Topic 2 1 . General drug treatment of patients with periodontal disease . Indications, groups of drugs, treatment regimens, prescribing drugs . Diet therapy in patients with periodontal disease .	2
22	Topic 22. Features of treatment of patients with periodontal diseases on the background of diseases of internal organs. Supportive therapy for patients with generalized periodontitis , parodontosis.	2
23	Topic 23. Prevention of periodontal disease . Etiological and pathogenetic approaches to prevention, varieties, forms of organization, methods of prevention. The role of professional and individual hygiene in the prevention of periodontal disease .	2
24	Topic 24. Medical examination of persons with periodontal diseases . Stages, documentation, evaluation of the effectiveness of medical examination.	2
25	Topic 25. <i>Final control of the module 1</i>	2
	<i>In total for the X semester</i>	50
<i>Together</i>		50

6.4. INDIVIDUAL WORK

№ s / n	Name topics	Number hours
		daily
IX Semester		
1.	Preparation for practical classes theoretical training and development of practical skills .	-
2 .	Self- study topics that are not included in the plan of practical lessons:	
	2 .1.	
	2 .2.	
	2 .3.	
	2 .4.	
	2 .5.	
	2 .6.	
3.	Individual bids - Review taught n o- methodical literature , writing essays , conducting scientific research .	
4 .	Preparation to final control module s	
	Together	160

6. 5 . INDIVIDUAL TASKS

- a) the use of indicative maps for the organization of independent work in order to:
 - 1. mastering individual techniques of processing large amounts of information from therapeutic dentistry;
 - 2. mastering the universal methods of structuring the material;
 - 3. determination of logical connections between elements of theoretical information;
 - 4. focusing on specific forms of recording results.
- b) independent search for new unknown data on methods of preparation of hard tissues of the tooth.
- c) the use of experimental laboratory research methods in materials science in therapeutic dentistry.
- d) research work of the student.

" PERIODONTOLOGY" 5th year
LIST OF CHECKLIST QUESTIONS

1. Clinical histology of the gingival mucosa .
2. Clinical histology of the connective tissue of the gums.
3. The structure of the gingival junction .
4. Clinical significance of gingival gum disease and gingival fluid.
5. Morpho -radiological characteristics of the bone tissue of the alveolar bone .
6. Morphological characteristics of cement. Enamel -cement border .
7. Functions of periodontium .
8. Clinical histology of the periodontium .
9. Dental plaque . The mechanism of formation . Functional significance .
10. Calculus. Formation. Effects on periodontal tissues.
11. Gum fluid . The mechanism of formation . Functional significance .
12. Microorganisms oral cavity to normal . Replacement of their composition under the influence of external and internal factors .
13. Saliva as a biological environment of the oral cavity. Chemical composition of saliva , its change under the influence of exotic and endogenous factors .
14. Superficial formations on the teeth (cuticle, pellicle). The mechanism of formation . The structure of the cuticle , pellicle .
15. Clinical methods of diagnosis of periodontal diseases.
16. Laboratory methods for diagnosing periodontal disease.
17. Clinical significance of X-ray examination of periodontal diseases .
18. The role of local factors in the pathogenesis of inflammatory diseases of periodontal disease.
19. The role of vitamin deficiency in the pathogenesis of inflammatory diseases of periodontal disease.
20. Value microcirculation disorders tissue periodontal in the pathogenesis of inflammatory diseases of periodontal disease.
21. The value of immune disorders in the pathogenesis of periodontal disease.
22. Classification of periodontal diseases (MF Danilevsky , IS Mashchenko , MKH-10). Positive qualities and shortcomings.
23. Distribution of periodontal diseases among different population groups. Determination of the intensity of periodontal lesions according to Russell (PI), KPI, WHO index.
24. Pathogenetic connection of periodontal diseases with pathology of the nervous, cardiovascular, endocrine and immune systems.
25. Modern understanding of the etiology and pathogenesis of periodontal disease. The role of local and general factors.
26. Criteria for assessing the condition of the periodontium . Hygienic and periodontal indices (Fedorova- Volodkina , Green- Vermilion , PI, RMA, KPI, SRIT N).
27. Basic and auxiliary methods of diagnosis of periodontal diseases.
28. Papillitis . Varieties. Etiology, pathogenesis, clinic, diagnosis, differential diagnosis, treatment, prevention.

29. Catarrhal gingivitis. Etiology, pathogenesis, clinic, diagnosis, differential diagnosis, treatment, prevention.
30. Hypertrophic gingivitis. Etiology, pathogenesis, clinic, diagnosis, differential diagnosis, treatment, prevention.
31. Necrotizing ulcerative gingivitis. Etiology, pathogenesis, clinic, diagnosis, differential diagnosis, treatment, prevention.
32. Drugs and their use for the treatment of gingivitis.
33. Marginal Periodontitis . Clinic, diagnosis, treatment.
34. Curettage of periodontal pockets. Varieties. Methods of conducting. The use of drugs.
35. Parodontosis. Clinic, diagnosis, treatment, prevention.
36. General treatment of marginal periodontitis . Indication. Choice of drugs.
37. Physical methods of treatment of periodontal diseases. Indications, contraindications, methods (balneotherapy, massage, electrotherapy, magnetic and laser therapy).
38. Methods of removing dental plaque .
39. The main methods of etiotropic therapy in inflammatory periodontal processes.
40. Phototherapy for periodontal disease. Types , mechanism , indications , methods of treatment .
41. Electrotherapy for periodontal disease. Types , mechanism , indications , methods of treatment .
42. Massage in the treatment of periodontal disease. Types of massage, mechanism of action, indications.
43. Treatment of periodontal diseases by temperature factors. Cryotherapy.
44. Balneotherapy in the treatment of periodontal disease. Types , mechanism of action , indications , methods of treatment .
45. Prevention of periodontal diseases.
46. Stages and criteria of medical examination in periodontal diseases.

" PERIODONTOLOGY" 5th year
LIST OF BASIC PRACTICAL SKILLS THAT STUDENTS SHOULD HAVE AFTER
THE END OF THE 5TH COURSE ACCORDING TO EDUCATIONAL -
QUALIFICATION QUALIFICATION

1. To make the scheme of inspection of the periodontal patient.
2. Apply subjective methods of examination of the periodontal patient.
3. Assess the general condition of the patient.
4. Conduct an external examination of the patient.
5. Conduct an intraoral examination of the patient.
6. Evaluate the depth of the mouth and the strength of the attachment of the frenulum of the lips.
7. Measure the depth of periodontal pocket.
8. Measure the degree of mobility of teeth according to Entin.
9. Assess the nature of the bite.
10. To test Schiller- Pisarev.
11. Conduct a vacuum test of VI Kulazhenko .
12. Determine the presence of purulent contents of gingival pockets using a benzidine test.
13. To determine the presence of erosion of the epithelium of clinical pockets using the Parma test .
14. To determine the presence of bleeding gums by TF Vinogradov .
15. Determine the pH of the contents of clinical pockets.
16. Determine the presence of traumatic occlusion using an occludogram .
17. Determine the amount of gingival fluid using an occludogram .
18. Carry out an index assessment of the degree of gingivitis with one of the adequate indices.
19. Determine the degree of destruction of the periodontium by one of the adequate indices.
20. To determine the state of oral hygiene with the help of the Green Vermilion index .
21. Assess the need and scope of treatment measures using the CPI index.
22. Assess the need and scope of treatment measures using the CPI index.
23. Assess the condition of the bone base of the jaws using orthopantomogram , panorama or radiograph.
24. Describe the changes on the radiograph characteristic of chronic generalized marginal periodontitis :
 - initial stage of development;
 - 1 stage of development;
 - 2nd degree of development;
 - 3rd degree of development;
25. Describe the changes on the radiograph in chronic localized marginal periodontitis .
26. Describe radiographic changes in marginal periodontitis.
27. Calculate the indexes of Fuks on the panoramic radiograph of the jaws of a patient with chronic marginal periodontitis 2 degree of pathological process.
28. To give the comparative characteristic of age changes of a cellular shoot of jaws with changes at a chronic course of the generalized marginal periodontitis of easy degree of development.
29. Describe the orthopantomogram of the bone base of the jaws of a patient with marginal periodontitis 1 degree of pathological process.
30. Evaluate the results of the test M.Ya. Yasinovsky .
31. Evaluate the results of the monocytogram .
32. Examine the condition of the lymph nodes of the maxillofacial area.
33. Assess the condition of the peripheral branches of the trigeminal nerve at their exit points.
34. Assess the clinical condition of the red border and corners of the mouth.
35. Assess the condition of the mucous membrane of the dorsum and the oral cavity itself.
36. Assess the condition of the mucous membrane of the tongue.
37. Assess the position, shape, color, absence or overcompleteness of the teeth.
38. Evaluate the results of microbiological examination of the contents of periodontal pockets.
39. Carry out a test that determines the saturation of the oral mucosa with ascorbic acid.

40. To determine the functional state of the connective tissue of the gums using a test of RE Kavetsky in the modification of SM Bazarnova .
41. Evaluate the results of the study:
 - phagocytic activity of blood leukocytes;
 - the amount of salivary lysozyme;
 - immunograms .
42. Perform a biopsy of the gingival mucosa in a state of hypertrophy.
43. To make a differential diagnosis of chronic generalized marginal periodontitis of the initial stage of development with similar diseases.
44. Fill in the card of an outpatient dental patient with periodontal pathology .
45. On the basis of objectively and about ` subjective clinical studies and additional methods to formulate clinical diagnosis.
46. Make a plan of patient inspection with acute catarrhal gingivitis, with the purpose of research under the protocol.
47. To make the plan of inspection of the patient with a chronic catarrhal gingivitis with appointment of methods of clinical and additional methods of inspection according to the protocol of rendering of dental care, to such patients.
48. Make a plan for the examination of a patient with a granular form of hypertrophic gingivitis according to the protocol of care.
49. Make a plan to examine a patient with fibrotic hypertrophic gingivitis according to the protocol of care.
50. Make a plan for the examination of a patient with acute ulcerative gingivitis according to the protocol of care for such patients.
51. Make a plan for examination of a patient with chronic ulcerative gingivitis according to the protocol of care for such patients.
52. Make a plan for examination of a patient with localized marginal periodontitis with the choice of diagnostic criteria according to the protocol of care for such patients.
53. Make a plan of inspection patient with generalized marginal periodontitis second degree according to protocol assistance to such patients.
54. To make the plan of inspection of the patient with a marginal periodontitis of 1 degree with a choice of adequate diagnostic criteria.
55. Make a plan for treatment of patients with gingivitis.
56. Make a treatment plan for a patient with a granular form of hypertrophic gingivitis.
57. Make a treatment plan for a patient with fibrotic hypertrophic gingivitis.
58. Make a treatment plan for a patient with acute ulcerative gingivitis.
59. Make a treatment plan for a patient with chronic ulcerative gingivitis.
60. Make a treatment plan for a patient with a localized marginal periodontitis.
61. Make a treatment plan for a patient with generalized marginal periodontitis.
62. Make a treatment plan for a patient with parodontosis.
63. Prescribe local and general drug treatment of chronic catarrhal gingivitis.
64. Provide recommendations to patients with chronic catarrhal gingivitis.
65. Make a plan for medical examination of a patient with chronic catarrhal gingivitis.
66. Assign prevention program for patients with chronic gingivitis .
67. Know the diagnostic criteria that meet the clinic of acute ulcerative gingivitis.
68. Make a plan of local and general treatment of a patient with acute ulcerative gingivitis.
69. Be able to conduct an index assessment of the condition of periodontal tissues of a patient with a granulating form of hypertrophic gingivitis.
70. Know the clinical signs of fibrous hypertrophic gingivitis by degrees of hypertrophy.
71. Be able to make a scheme for the treatment of fibrous hypertrophic gingivitis.
72. Know the clinical manifestations and radiological signs of localized marginal periodontitis , be able to describe them in the card of an outpatient .
73. Skilfully plan local and general medical treatment localized marginal periodontitis , assign adequate methods of surgical, orthopedic and fiziotherapeutic treatment.
74. To make the plan of inspection of the patient on the generalized marginal periodontitis.

75. To make the general scheme of treatment of the generalized marginal periodontitis depending on a degree of development of a disease.
76. Prescribe prescriptions for topical and general drugs for patients with generalized marginal periodontitis .
77. To appoint adequate surgical, orthopedic, orthodontic methods of treatment to the periodontal patient with the generalized marginal periodontitis .
78. Prescribe adequate physiotherapeutic methods of treatment of generalized marginal periodontitis depending on the severity of the disease.
79. To predict possible results of treatment of periodontal patients .
80. To make the plan of medical examination of the patient with generalized marginal periodontitis depending on severity of a disease.
81. Be able to prescribe preventive measures in pediatric patients.
82. Organize social and preventive measures of periodontal diseases.
83. Make a plan of professional hygiene for a particular periodontal patient.
84. To make a complex of individual preventive measures for the patient with periodontal pathology

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби:

- а) питання I-III рівнів складності ;
- б) тести II-III рівнів складності ;
- в) задачі II-III рівнів складності ;
- г) професійні алгоритми ;
- д) таблиці, слайди, планшети ;
- е) навчальні альбоми ;
- є) орієнтовні карти для самостійної роботи з літературою ;
- ж) методичні рекомендації
- з) рекомендована література

Обладнання:

- а) фантоми;

Програмне забезпечення :

Дистанційна платформа MOODLE

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Борисенко А.В. Заболевания пародонта.- К.: Здоров'я, 2000.
2. Боровський Е.В., Иванов В.С., Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н. Терапевтическая стоматология.- М.: Медицина, 2001.
3. Бунь Ю.М., Гриновець В.С. Шинування зубів в комплексному лікуванні хвороб пародонта.- Львів, 2000.
4. Грохольський В.С., Кодола Н.А., Центило Т.Д. Назубные отложения: их влияние на зубы, околозубные ткани и организм.- К.: Здоров'я, 2000.
5. Данилевський Н.Ф., Борисенко А.В. Заболевания пародонта.- К., Здоров'я, 2000.- 466 с
6. Данилевський Н.Ф., Вишняк Г.Н., Политун А.М. Пародонтология детского возраста.- К., Здоров'я, 1981.- 296 с.
7. Данилевський М.Ф., Мохорт М.А., Мохорт В.В. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонту.- К., 1991.- 264 с.
8. Данилевський Н.Ф., Зынченко Т.В., Кодола Н.А. Фитотерапия в стоматологии.- К., 1984.
9. Заболевания пародонта: Атлас /Н.Ф. Данилевський, Е.А. Магид, П.А. Мухин, В.Ю. Малюкевич (Под ред. Данилевського Н.Ф.).- М., 1993.
10. Иванов В.С. Заболевания пародонта.- М., 1998.
11. Кухта С.Й. Пародонтология. Принципы комплексного лікування захворювань пародонта.- Львів, 1995.
12. Кухта С.Й., Бунь Ю.М., Кухта В.С. Класифікація хвороб порожнини рота та їх рентгенодіагностика.- Львів, 2000.
13. Мащенко И.С. Болезни пародонта: учеб. пособие по терапевтической стоматологии для студентов стомат. ф-тов мед. вузов, врачей-интернов, ф-тов последипломного образования, врачей-стоматологов.- Дніпропетровськ: Б.И; Дрогобич: Коло, 2003.
14. Мащенко И.С. Запальні та дистрофічні захворювання пародонту: Навчальний посібник.- Дніпропетровськ, АРТ-Прес, 2003.
15. Мельничук Г.М., Рожко М.М. Гінгівіт, пародонтит, пародонтоз: особливості лікування: Навчальний посібник.- Івано-Франківськ, 2004.
16. Мюллер Х.-П. Пародонтология.- Львов: ГалДент, 2004 (Квитэсенция стоматологических знаний).
17. Пародонтология: Частина I /С.С. Різник, Б.С. Гриник, В.С. Гриновець (Під ред. Зубачика В.М.).- ЛДМУ, 2002.
18. Поспішіль Ю.О., Вовк В.І. Патологічна анатомія стоматологічних хвороб: навч. посібник для студентів стомат. ф-тів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації.- Львів: Компакт-ЛВ, 2005.
19. Терапевтична стоматологія: підручник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації: у 4 Т. /М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.- К.: Медицина, 2001.- Т.3: Захворювання пародонта.- 2008.
20. Терапевтична стоматологія: підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації: у 2 Т. /А.К. Ніколишин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко.- Полтава: Дивосвіт, 2007.- Т.2: Хвороби пародонта, стоматогенна хроніоінтоксикація, захворювання слизової оболонки порожнини рота, організація стоматологічної допомоги в Україні, основи вчення про профілактику стоматологічних захворювань.- 2007.

Допоміжна література

1. Ефанов О. Н., Дзанагова Т. Ф. Физиотерапия стоматологических заболеваний - М., 1980.
2. Кухта С.Й. Пародонтологія. Тлумачний словник.— Львів, 1993.
3. Новик І.Й. Пародонтоз.— К., Здоров'я, 1964.— 326 с.
4. Пахомов Г.Н. Первичная профилактика в стоматологии.— М., Медицина, 1982.— 240 с.
5. Руководство к практическим занятиям по терапевтической стоматологии (заболевания пародонта) (Под ред. Н.Ф. Данилевского).— К., Вища школа, 1990.— 168 с.
6. Свраков Д., Атанасова Е. Пародонтопатии.— София: Мед. и физкул., 1962.— 212 с.
7. Терапевтична стоматологія дитячого віку /Л.О. Хоменко, О.І. Остапко, О.Ф. Кононович та ін. (За заг. ред. проф. Л.О. Хоменко).— К., Книга плюс, 1999.— 528 с.
8. Grant D.A., Stern J.B., Listgarten M.A. Periodonticcs.— St. Louis, Washington DC, Toronto, 1988.— 1154 p.
9. Potoczek S. Parodontologia.— Wrocław, 1995.— 304 p.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load /kniga_stomatologia /terapevticheskaja/8]
2. Електронний ресурс [<http://www.stomatkniga.ru/index.php?start=48>]
3. Електронний ресурс [http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html]
4. Електронний ресурс [<http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>]
5. Електронний ресурс [http://mirknig.com/knigi/nauka_ucheba/ 1181309066-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik.html]